

Barselgilderne i vore Oldeforældres Tid.

Af Marie Christophersen, Højelse.

At Barselgilderne for et Aarhundrede siden havde et helt andet Præg over sig end nu til Dags, baade med Hensyn til Levemaaden, Klædedragten og andre Skikke, der blev brugt ved den Lejlighed af Beboerne i Landsbyerne paa vor Egn, er ikke at undres over. Før det rigtige Barselgilde blev afholdt, havde Byens Koner været samlet til et Gilde hos Barselkonen, kaldet Stumpegildet, og dette fandt Sted 2 à 3 Dage efter, at en af Byens Familier var bleven forøget med et nyt Medlem. Hos Gaardmandsfamilierne indbødes alle Byens Kvinder, i Husmandshjemmene og hos de mindre bemidlede nøjedes man med at indbyde Nabo-konerne.

Stumpegildet.

Indbydelsen til Gildet.

I vore Oldeforældres Tid maatte som Regel Gaardens Pige ud for at bede Folk til Gilde. I Haanden holdt hun en Pilekæp, af hvilken Barken var bortskrabet. Et Tørklæde var svøbt om Kæppen paa det Sted, hvor hun holdt Haanden. Saaledes udrustet gik Bedepigen, som hun kaldtes, fra Sted til Sted i Byen. Hun kommer saa ind ad Dagligstuedøren og bringer en Hilsen fra vor Mor derhjemme til Konen i Huset (her nævner hun dennes Navn) med Forespørgsel, om hun vilde komme hen den og den Dag og se den lille Pige eller Dreng, som vor Mor har

faaet. Naar Pigen gik, maatte man passe paa hendes Lader; thi hvor hun satte sin Stok fra sig, der blev Barselgilde, inden Aaret var omme. Naar Pigen mente, hun havde fundet et passende Sted, smed hun Kæppen fra sig eller stak den op i Tagskægget.

Gildesdagen.

Naar paa den fastsatte Dag Kvinderne indfandt sig paa Gildesgaarden, gik de først hen til Alkovesengen og ønskede Barselkone til Lykke; derpaa blev de efter Stand og Rang bænkedede rundt om Dagligstuebordet, hvor man kilede løs paa Bordets Herligheder, som ved denne Lejlighed bestod af kolde Retter: Brød, Smør, Kød og Ost. Efter Maden vankede der en Kop Kaffe. En af de Koner, der havde gaaet til Haande i Huset den Dag, Fødselen fandt Sted, fik nu det ærefulde Hverv at præsentere det nyfødte Barn for de tilstedeværende Kvinder. De, der sad paa Bænken ved Bordenden, fik først Barnet udleveret. Naar de saa havde givet deres Mening til Kende om dets Vægt, om det lignede Far eller Mor osv., rakte de det til den næste, og saaledes gik Barnet Omgangen rundt, til det havnede hos den Kone, der havde udleveret det ved Bordet; hun bragte det tilbage til Barselkone. Inden Konerne forlod Stuen, skulde de have en »Stumpe« med hjem. Det bestod af et Par Rundtenommer Rugbrød og et Stykke Ost. Naar de havde faaet det stukket til sig, tog de Afsked med Barselkone og gik hver til sit. Disse Gilder hørte op her paa Egnen omkring 1860, og da var »Stumperne«, Konerne fik med sig hjem, ikke mere Rug-, men Hvedebrød. Enkelte Steder var det Skik, at Mændene i Nabolaget kom over og hentede deres Koner, og hvor det var Tilfældet, endte det med Kortspil om Aftenen.

Hvem det maa have været mindre behageligt for, var den stakkels Barselkone, der laa som Patient i den ene Side af Dagligstuen i en af Alkovesengene, og i den anden Side af Stuen foregik ved Langbordet Spisningen og Kortspillet af Stumpegildets Deltagere.

Barselgildesdagen.

Straks om Morgenens kom Byens unge Piger med en Kop Smør, en Flaske Fløde og en Spand Mælk som Gave fra hver Gaard. Husene gav det samme, men i mindre Portioner. Naar de unge Piger var bleven beværtede med Mad og Drikke, forlod de Gaarden igen. Saa dækkedes de lange Borde med kolde Retter, som Smør, Ost, Sylte, Rødbeder, saltet Faarekød og Rullepølse. Lidt før Middag begyndte Byens Koner at komme, og naar de alle havde spist og drukket Kaffe, kaldte Moderen først de to Kvinder, som skulde i Stadsen, hen til Vuggen, hvor Moderen nu sagte nævnede Barnets Navn til hende, som skulde bære det; Navnet var blevet hemmeligholdt; ingen fremmede maatte vide det, før de hørte Gudmoderen nævne det for Præsten ved Døbefonten i Kirken¹⁾. Barnets Fader kom nu hen til Vuggen, hvor Moderen tog det op og lagde det i hans Arme, og Faderen bar det udenfor Forstuedøren (Gangdøren) til Gaarden. Her stod Gudmoderen parat til at modtage det. Saa drog man til Kirke. De to Kvinder, som førte Barnet, blev i en Stue hos Præstens, mens Moderen lededes ind i Kirken. Deltagere fra Barselgilder omkring 1860 mindes, at man enkelte Steder endnu den Gang fastholdt den gamle Skik, at Kirkegangskonen, før hun begav sig til Kirke, maatte træde paa en Ildglød, som en af Konerne havde lagt foran Dørtærskelen i Dagligstuen; thi saa havde det onde ikke Magt over hende paa Vejen fra Hjemmet til Kirken.

Kirkegangskonen ledes ind i Kirken.

Naar Toget var ankommet til Kirken, gik alle Kvinderne ind i Sakristiet, hvor de tog Opstilling, Kirkegangskonen forrest i Rækken. Præsten traadte nu frem i Kirkedøren, og herfra holdt han en Bøn og Tale for Barselkonen, der i Dag holdt sin højtidelige Kirkegang efter sin Barnefødsel. Naar Præsten havde afsluttet Bønnen, gik

¹⁾ Havde en Hjemmedaab fundet Sted, kaldte man Barnet fra den Dag ved sit rette Navn.

Kirkegangskonen og alle Kvinderne samt de Mænd, som skulde være Faddere, ind i Kirken og tog Plads i Stole. Inden Barselkone tog Plads i sin Stol, var hun henne og ofrede i en Bøsse, som havde Plads et eller andet Sted i Kirken, og i hvilken kun Kirkegangskonerne ofrede en Skærv til de fattige. Herefter blev en af den Tids passende Salmer afsunget for Kirkegangskonen. En af Fadderne hentede nu de to Kvinder og Barnet ind i Kirken, hvor Daaben saa fandt Sted, og derefter blev der ofret til Præst og Degn. Forrest gik Gudmoderen med Barnet, og ved hendes Side gik den Kvinde, som »gav Patte«, derefter Barselkone, de øvrige Kvinder og Fadderne. Her maatte alle som en passe at ofre med den højre Haand, ellers vilde Barnet blive kejtthaåndet. Skreg Barnet højt, mens det var i Kirke, vilde det faa en god Sangstemme. Naar Daabshandlingen var forbi i Kirken, og man kom udenfor dennes Dør, flokkedes Konerne om Barselkone og ønskede hende til Lykke.

Efter Folketroen skulde der hengaa en vis Tid, før en Barselkone maatte holde sin Kirkegang; 6 Uger var den fastsatte Tid efter gamle Dages Skikke. Det hed sig i Folkemunde, at hun laa »uden Kirke«, d. v. s. at hun i de Uger, der hengik mellem Fødslen, og til hun havde holdt sin Kirkegang, »laa inde«; hun maatte i denne Tid ikke vise sig udenfor sit Hjems Omraade; hendes første Gang efter Barnefødslen skulde gælde Herrens eget Hus for at takke Gud, fordi han havde ført hende levende over denne Barselseng. Der var heller ingen af Byfolkene, der var glade for at faa Visit af nævnte Kone; thi hvis det skete, at en Barselkone kom ind hos en Familie, før hun havde holdt sin Kirkegang, vilde de i dette Hus faa det Uheld, at de hele Aaret igennem vilde slaa alt i Stykker, hvad der kunde slaas itu; selv vilde hun komme til at lide under Sygdom og Ulykke, hvis hun gik over en Vej. Maatte Barselkone holde sig indenfor Hjemmets fire Vægge i den for hende anordnede Tid, havde hun til Gengæld mange fremmede, idet Slægtens og Nabolagets Kvinder ofte aflagde hende Besøg og efter Skik og Brug med-

bragte deres »Barselspotte«. Og af Barselmaden skulde ikke alene Moderen spise, men Faderen havde ogsaa at spise sin Portion af hver eneste, der blev bragt ind i Huset, ellers vilde Barnet blive kræsent.

Barselmaden bestod af Grød, over hvilken der var hældt et stort Lag Smør, og Pandekager eller Kødsuppe. Endnu staar et stort Antal Kobberspande til Stads hos Hedeboegnens Befolkning, dem, vore Oldemødre brugte til at bære deres »Barselspotte« i til hverandre.

Barselgilderne blev altid afholdt paa en Hverdag, dog ikke en Mandag; de andre Dage i Ugen ansaas for at være lige heldige. Naar en Familie havde fastsat Dagen, paa hvilken de vilde afholde Gildet, blev der stor Travlhed i Gaarden med at faa alt i Orden til de kommende Gildesdage. Der skulde brygges en Tønde godt Øl, bages Brød, vaskes og pudses over hele Huset samt bestilles Musikanter og sendes Indbydelse til den udenbys Slægt. Byens Folk blev først bedt Dagen før Barselgildet. Gaardens Pige blev atter sendt ud for at bede til Gilde. Naar hun kom ind i Huse og Gaarde, stillede hun sig op indenfor Husets Dagligstuedør, og herfra fremsagde hun sin Hilsen. Det var en lang, udenad lært Ramse, som bl. a. indeholdt en særlig Indbydelse til Konen i Huset om at komme og følge hendes Madmoder til Kirke; her nævnedes hun Dagen og Klokkeslettet og bad hende ofre til Præst og Degn med den lille Pige eller Dreng, hvilket det nu var. Derefter rettede hun Indbydelsen til de øvrige Familienmedlemmer om at komme med til Barselgildet og faa Middagsmad, til hvilken hun bad dem selv tage Kniv og Ske med. En særlig Indbydelse var nogen Tid før Barselgildet sendt til de Mænd og Kvinder, der skulde i Stadsen som Faddere, af hvilke der omkring 1800 i Kirkebøgerne¹⁾ som Regel er indskrevet 2 mandlige og 2 kvindelige, samt 2 andre Kvinder, nemlig Gudmoderen, den

¹⁾ 1791 nævnes ved Daab i Højelse: Gmd. Jens Larsen i Højelse døbt en Søn Lars. Mad. Kruise. Niels Andersens Kone. Morten Madsens Kone. Anders Christensens Kone. Hans Nielsen. Peder Hansen. Alle af Højelse.

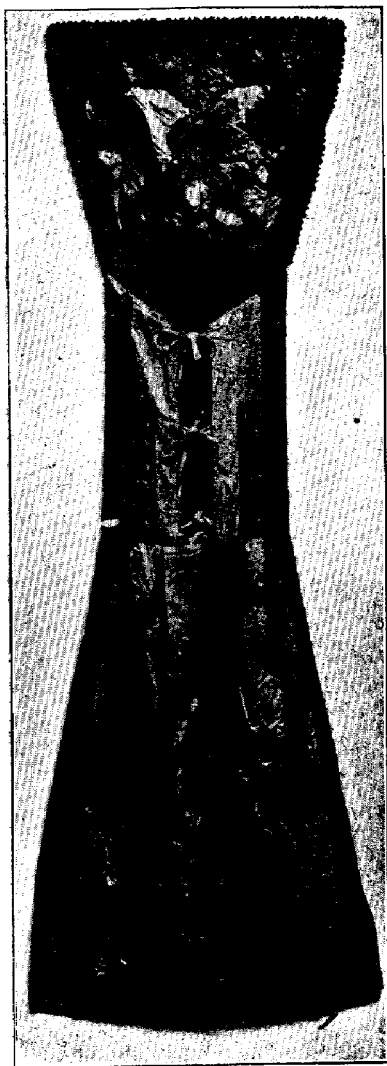
unge Pige eller Kone, der skulde holde Barnet over Daaben, og den Kone, der skulde holde Huen, mens Præsten døbte Barnet. Hun skulde være en diegivende Kvinde, der kunde stille Barnets Tørst under Kirkefærden, derfor blev hun i daglig Tale kaldt for »hende, som skulde give Patte«. De blev alle valgt af Familiens nære Slægtinge eller Vennekreds. Naboerne maatte selvfølgelig ogsaa indbydes nogle Dage før Gildet, de skulde jo hjælpe til med Tillavningen af Mad og Drikke og besørge Opvartningen i Gildesdagene; dog skulde Kirkegangskonen paa Barselgildedagen selv sætte det første Fad Risengrød og Klipfisk paa Middagsbordet; efter hende kom en af de kvindelige Slægtinge med næste Fad og efter hende andre Kvinder, som deltog i Opvartningen. Mændene sørgede for, at de mange Ølkruse stadigt fyldtes med dejligt hjemmebrygget, fedt Øl, samt for Skænkingen af Brændevin i Snapseglassene. Hvad alle Gæsterne stod hverandre bi med i Løbet af Aftenen og Natten, var at »snyde« (pudse) de mange Tællelys, som var opstillede omkring paa Bordene baade for dem, der spillede Kort, og for dem, der spiste, samt omkring i Vindueskarmene i Stuen, hvor der dansedes. Til at snyde Lysene med brugtes en Saks, og til at lægge denne i, naar den var brugt, havde man smaa langagtige Fade af Malm eller Messing.

Barnets Daabsdragt.

Det saakaldte Kristentøj¹⁾ hed i daglig Tale blot »Posen« og var paa Hedeboegnen i Brug til 1860'erne. Det var omtrent 2½ Alen langt og ½ Alen bredt. Forsiden

¹⁾ Kristentøjet kaldtes det, men med Urette. Kristentøjet var egentlig den hvide Dragt, som Barnet blev iført efter Daaben, oppe ved Døbefonten, og som det skulde bære til Tegn paa, at det nu og i al Evighed hørte Lysets Rige til. Da den hvide Dragt forsvandt ved Reformationen — med Undtagelse af den hvide Hue, som vi endnu bruger ved Daaben —, gik Navnet over paa den røde, stundom guldbroderede Dragt. (Museumsinspektør Bering-Liisberg, København: Barselfærd i gamle Dage. Almanakken »Danmark« 1905.)

var af Silketøj, Fløjl eller Damask, og Bagsiden kunde

Kristentøj fra Store Salby.

være af samme Slags Tøj, men paa de tarveligere Poser var den blot af Drejl eller Vasketøj. Paa Forsiden var der lavet et Rum saa stort, at Barnet kunde ligge deri, saa kun Hovedet var blottet. Enten var der saa en trekantet Hue syet fast til selve Posen, eller der var en løs Hue af samme Farve og Stof. Kristentøjets Forside var udstyret med haandbroderede Blomster, vilde Roser, Nelliker eller Tulipaner o. fl., og i andre Tilfælde var det besat med skinrende Baand eller Blonder af Guld- eller Sølvtraad, hvorimellem der sad Rosetter af Silkebaand. Langs Kanterne var der ogsaa gerne Guld- eller Sølvborter og ved Enderne tilsvarende Frynser. Tarveligere Damaskposer nøjedes med Silkebaand, men de skulde dog altid være saa fine og straalende som muligt. Barnet fik ved sit Bryst gemt en Sølvskilling og et Stykke Brød. Disse to Ting skulde det have med sig, medens det blev døbt, og de betød, at den lille aldrig senere i Livet

skulde mangle Mad eller Penge. Men det maatte ikke glemmes, at Barnet ogsaa efter Kirkegangen skulde lægges i Vuggen og der sove en Søvn med hele Stadsen paa. Disse to Genstande, Brød og Sølvskilling, gemte Barnets Forældre som en Skat, og naar Barnet blev voksent, fik det den udleveret som sin Ejendom med en Paamindelse fra Forældrene om at gemme dem; thi saa længe det havde dem i Eje, vilde det ikke komme til at savne de to tidligere nævnte Goder. Der findes endnu ældre Folk i vore Dage, der er døbt omkring 1850, og som troligt den Dag i Dag gemmer deres Sølvskilling og Brød fra deres Daabsdag. Mindre bemidlede Folk har maaske i de pengeknappe Tider brugt Sølvskillingen, inden Børnene er blevet voksne, og af den gyldige Grund været fri for at give dem den i Ary.

Daabshuerne svarede til Kristentøjet; de er som dette udstyrede med Guld- og Sølvborter, haandbroderede Blomster, Rosetter og Silkebaand.

Kristentøjet kunde faas til Leje paa Stedet hos Sognets Præst; men af det store Antal Eksemplarer af nævnte Dragt, der endnu findes opbevaret hos Hedeboegnens Beboere, kan det se ud til, at mange Familier i forrige Aarhundrede har haft et eller flere Stykker af det pragtfulde Daabstøj i deres private Eje. Nogen bestemt Farve har Dragterne ikke haft. Det ser ud til af dem, der ligger i Hedeboekisterne, at de har været syet af Tøj i alle Kuløret.

Professor Zakarias Nielsen fortæller i sin Bog »Provsten i Højelse«, at Provstinde Kruuse, gift med Provst Kruuse, som var Præst i Højelse fra 1787—1846, ejede et Kristentøj, som stammede fra Hoffet. Det fine Klædebon blev ofte udlaant til Folk i Sognet. Provstinden var en Datter af Overjordemoder Mad. Karen Ørslev, Fødselsstiftelsen, og Lærredshandler Abraham Ørslev. Mad. Ørslev havde været Jordemoder ved Hoffet og antagelig derfra medbragt Kristentøjet som en Gave. Og Datteren har saa faaet det i Arv efter Moderen.

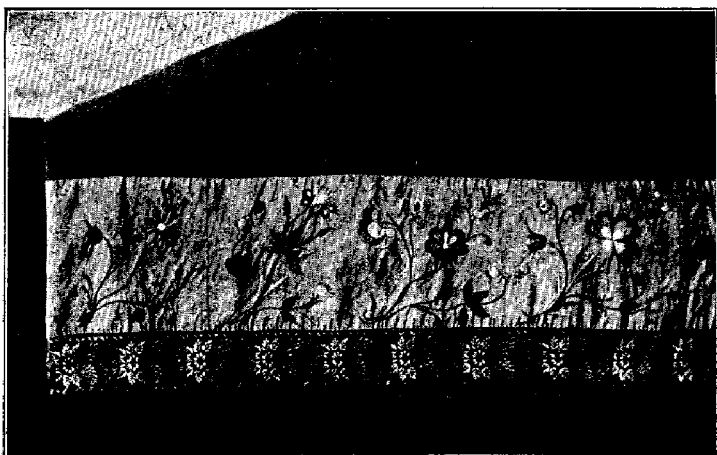
Mandsdragterne.

Mændene bar paa Hovedet en bredskygget, sort Filt-hat med en rund Pul, naar de gik med til Kirke; mange af dem er maaske ogsaa mødt op i deres sribede eller røde Tophue og i Skjorte af Hørlærred med Akselstykker, Hals- og Haandlinninger udsyede med megen Hedebo-syning. Der brugtes lang Frakke eller Trøje (Langtrøje) af Vadmel, Skind eller Drejlstøj. Paa Brystet saas to Rækker klare Knapper. Ved Lommerne og Haandleddet sad ogsaa Knapper. Der brugtes lang Brystdug (Vest) af samme Stof som Frakkerne og Trøjerne, ogsaa udstyret med Knapper paa Brystet og ved Lommerne ligesom disse. Som Urkæde brugtes dobbelt Søvlænke med vedhængende Nøgle, lavet af en gammel Sølv mønt. Knæbenklæder af gulligt Skind og hvide Hoser. Paa Fødderne havde man sorte Sko med Spænde paa Vristerne. Spænderne var af Sølv eller Malm. I Aarhundredets Begyndelse bar Mændene ved Barselgilderne Trøjer eller Frakker, syet af ensfarvet, højrødt Vadmelstøj. Til andre Tider har andre Farver været paa Moden, som blaat, brunt eller grønt. Drejlstøjet var af samme Farve, men altid blomstret eller sribet, og altid havde det Striber af tre eller flere Farver. Knapperne, som brugtes i Dragterne, var af Sølv eller Malm.

Kvindedragterne.

Kirkegangskonens Dragt, saa saaledes ud:
Paa Hovedet bar hun en trekantet Hue med Nakke af

sort Silketøj, sorte mønstrede Silkebaand til Hage- og Nakkesløjfe (Hage- og Nakkedusk) og hvidt Lin af Lærred eller Kniplinger. Hun bar dog kun den sorte Hue under Kirkefærden. Ved Gildet i Hjemmet ombyttedes den med den klarnakkede; det var samme Slags Hue som den nævnte, kun var Nakken paa denne syet af Guld- eller Sølvtraad eller broderet med Silke i mange Kulører. Livet var den saakaldte Bindeærmetrøje. I Reglen var selve Livet, Bullen, af Silketøj, Damask eller Vadmæl, nedringet baade paa Bryst og Ryg og ved Ydersiden kantet med Silkebaand, der varierede i alle Regnbuens Farver. Ned foran paa Brystet sad ved hver Side Sølv-

En haandbroderet Skjortebort fra Tune.

ringe; gennem disse blev et Silkebaand trukket frem og tilbage og øverst oppe, foran paa Brystet, bundet i en Sløjfe; det kaldtes et »Spring«. Man kunde ogsaa i Stedet for Baand bruge en Sølvkæde, der afsluttedes med lange, nedhængende Sølvdupper, og som ligeledes knyttes i en Sløjfe, men i saa Tilfælde var der bundet et særligt Silkebaandsspring i en Sløjfe midt paa Brystet. Det tjente til at fastholde de forreste Spidser af et »Håls-tørklæde« af rødtærnet Drejl, som lagdes om Halsen under Særkekraven. Det var enten trekantet eller firkantet

og bagtil sammenføjet i Læg, saa at det dannede en nedringet Firkant i Nakken, hvorved ikke blot Særkekraven, men ogsaa en Firkant med Hedebo-syning, som stundom fandtes i Særkeryggen, kunde ses.

Særkekraven og Linningerne paa Ærmerne var udsyede med megen Hedebo-syning. Paa Bullen var der fastsyet korte Ærmer, Halværmer, som kun naaede til Albuerne, og som var »bundne« (strikkede) af Uldgarn, ofte i forskellige Mønstre med Figurer, bl. a. forestillende Fugle, og Borter. Ærmerne var desuden kantede med samme Slags Silkebaand som Bullen.

Bindeærmetrøjen var forskelligt farvet til Aarets tre Højtider, blaa til Julen, grøn til Paaske og højrød til Pinsen.

Det halvkorte, fodfrie Skørt var af Vadmel eller Drejlstøj. Forneden var sat broget Silkekantetøj eller et bredt Stykke ensfarvet Silketøj med broderede Blomster (Bondesyning). Skørterne vekslede paa samme Maade i Farverne som Bindeærmetrøjerne. Forklædet var af hvidt Lærred eller af Drejlstøj, højrødt eller mørkerødt i Farven, vævet i tærkede Mønstre med sort eller hvidt mellem det røde. Forklædelinningen hægtedes paa Ryggen med Hægte og Malle. Der var ogsaa Forklæder, der sammenhægtedes med et Sølvspænde (Forklædespænde). Forklædet og Halstørklædet passede ofte til hinanden eller var af lignende Stof. Til Fødderne brugtes sorte Hoser og smaa sorte Sko med Sølvspænder.

De andre Kvinder, som deltog i Barselgildet, var klædt som Barselkonen, kun bar de deres klarnakkede Huer hele Tiden, baade i Kirken og Hjemmet. Naar Hedebo-kvinderne gik med i Kirke, holdt de deres Salmebog i Haanden; paa denne var lagt et Par hvide Lømmetørklæder. Deres Hovedvandsæg holdt de i Haanden sammen med Salmebogen, eller de havde det i Lommen og tog det op, naar de brugte det; inden i Ægget laa en vel-lugtende Svamp. De unge Piger var klædt som de gifte Koner, kun bar de højrøde Baand i Huerne, i Stedet for at Konerne bar sorte. Alle klædte sig i de Dragter, som

passede i Farven efter Aarstiden, paa hvilken Børselgildet afholdtes. De Smykker, som Hedeboegnens Kvinder brugte til deres Dragter, var ikke alle af ægte Sølv; de kunde være af simplere Metal, Malm eller Messing. Hovedvandsæggene var af Sølv, Ben eller Træ. De hvide Forklæder var enten af klart mønstret Købetøj eller af hjemmelavet Lærred, vævet i mange forskellige Mønstre.

Hjemkomsten fra Kirken.

Naar Børselstadsen kom fra Kirken, blev den modtaget med Musik. Faderen stod nu parat til at modtage Barnet af Gudmoderen for at bære det ind i Dagligstuen, hvor det saa igen blev lagt i sin Vugge. Nu strømmede baade gamle og unge af Byens Folk til Gildesgaarden. Hver af Gæsterne, baade kørende og gaaende, hilstes med Musik af de i Gaarden opstillede Musikanter. Naar man havde hilst paa Vært og Værtinde og afleveret sin Lykønskning til dem, bænkedes man omkring de dækkede Borde i Stuerne. Ved Hovedbordet sad Rangs-personerne, som Præsten og Degnen med deres Madam-mer, samt de Mænd og Kvinder, som havde været i Stadsen, og de ældste blandt Byfolkene. Hovedbordet var i Reglen Dagligstuebordet, og Hæderspladserne var Bordendesbænken. Den yngre Slægt vidste altid, at Skikken bød dem, at de skulde vige for de ældre. Under Spisningen traadte Musikanterne ind og spillede et Stykke paa deres Klarinetter; naar de var færdige hermed i den ene Stue, drog de ind i den næste og fortsatte der. Dette gentoges for hvert nyt Hold Gæster, der spiste. Men inden Gæsterne rejste sig fra Bordene, kom en af de Mænd, der deltog som Opvartere, med en Tallerken i Haanden, og med denne gik han rundt omkring hos de ved Bordene siddende Gæster. Heri lagde hver Person 1 Mark (33 Øre); der var maaske ogsaa dem, der gav en Fireskilling. Pengene gik til Hjælp til at betale Musikanterne med (Spillemandspenge).

Naar Middagsmaaltidet var forbi, ryddedes Bordene, der flyttedes udenfor. Straks efter begyndte Dansen. Den

aabnedes af Barnets Fader med Gudmoderen som første Par. Næste Par var en af de mandlige Slægtninge med den Kvinde, som havde holdt Huen; saa fulgte Par af de andre nærmeste mandlige og kvindelige Slægtninge; den allernærmeste mandlige Slægtning dansede med Barselkonen. Familien dansede i Reglen et Par Runddans, hvoraf den første altid var en Vals; næste Dans var enten Polka eller Vals, derefter dansedes der en Turdans, en Sekstur eller Firetur, hvorefter alle de andre Gæster deltog i Dansen. Naar man havde danset i et Par Timers Tid, begyndte man paa Kaffedrikningen. Til at forestaa den ved Hovedbordet blev et Par af de nærmeste kvindelige Slægtninge udtaget. Den ene skænkede den op i Kopperne, og den anden hældte Fløde i den. Til Kaffen fik man et Stykke brunt Kandis. Kaffekopperne var meget store og rummede omkring ved en Pægl, og at der skulde en god Beholdning til, inden alle Gæsterne blev beværtede med en Kop Kaffe Huset om, er noget, der siger sig selv. Ude i Skorstenen (Køkkenet) kogtes i en stor Kobberkedel Spandevs af Kaffe. Til at sætte Smag paa den skulde man helst have nogle af de kvindelige Gæster; det var ikke altid nok med dem, der kogte den, eller den dømmende Komité af Kokkelavets Kvinder, der straks valgtes i Køkkenet — nej, det skulde helst være et Par af Byens eller Slægtens ældste Kvinder. Kunde man faa trukket selveste Præste- eller Degnemadammen ud for at fungere som øverste Smagsdommer ved Kaffekedlen, ansaas dette for ekstra godt.

Naar Kaffedrikningen var forbi, begyndte man paa Dansen igen og fortsatte med den til den lyse Morgen. Den afbrødes dog i Løbet af Aftenen og Natten, naar et Par Maaltider Mad, kaldet »Nadver« og »Kvældsnadver«, indtoges; disse bestod af kolde Retter, som nævnt ved Formiddagsmaaltidet, og at der under Dansen i Øverstestuen blev serveret nogle Krus Øl og en ekstra Omgang Snapse Brændevin en Gang imellem til de dansende, hørte med til Gildeskikkene.

Naar man i den aarle Morgenstund tog Afsked med

Værten og Værtinden i Gildesgaarden, gav hver Familie, som havde deltaget i Barselgildet, en Gave til dem i Form af en Sølvskilling — en Daler, Rigsort¹⁾ eller Mark —, hvilken i Reglen blev overrakt Barselkonen. Flere Familier har brugt at sende til Barselgaarden en Pakke Kolonialvarer i Stedet for Pengene. Gudmoderen gav altid sin Gudson eller Guddatter en Gave, der bestod af en Sølvgenstand eller Klædningsstykker. Fik de den ikke overrakt paa deres Daabsdag, huskede Gudmoderen den senere hen.

Som vi glider frem i Aarhundredet, maa de gamle Skikke, som vore Olde- og Bedsteforældre overholdt ved deres 3 à 4 Dages Barselgilde, svinde for den nyere Tid. Bylivets Skikke og Modens Krav gør nu deres Ret gældende hos Landbefolkningen, baade for Klædedragtens og de øvrige Skikkes Vedkommende, og disse gamle Skikke maa nu dele Skæbne med saa mange andre og sættes ind i Rækken af dem, der tilhører de svundne Tider; men Livet bag de smaa blyindfattede Vinduer med deres grønne, ujævne Glasruder var nok saa rigt paa Farve og Stil som det, Nutidens Festligheder kender.

¹⁾ En Rigsort var 48 Øre.